

Bijlage 3

Complexnummer: 521059

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Waterreinigingsinstallatie

Aantal complexonderdelen

9

Monumentnummers van complexonderdelen

521060, 521061, 521062, 521063,
521064, 526121, 526123, 526124,
526125

Woonplaats

Tilburg

Gemeente

Tilburg

Provincie

Noord-Brabant

Locatie van het hoofdobject

Tilburg, Hoevense Kanaaldijk

Complexomschrijving

Inleiding

Het complex van de RIOOLWATERZUIVERINGSINRICHTING (RWZI) te Tilburg-Oost is gelegen langs het Wilhelminakanaal en wordt omsloten door de Hoevense Kanaaldijk en de Expeditieweg. Het terrein heeft een omvang van circa 340 bij 210 meter. Van de vele complexonderdelen worden voor bescherming voorgedragen de oudste in de noordwestelijke hoek van het terrein. Deze tussen 1927 en 1937 gebouwde objecten maken in hun onderlinge samenhang de procesgang inzichtelijk. I Het rioolgemaal met de waterkelder (5 en 4) II Het voorbeluchtingsbassin (7) annex vetvanger (9) III Het bezinkbassin (10) IV De beluchtingstank (13) V De nabezinkbak (14) VI Het slibgemaal (11) VII Het gebouwtje met pomp- en laboratoriumruimte (ongenum- merd) VIII Het transformatorgebouwtje (28) IX Het gebouw voor de eigen watervoorziening (32) (De getallen tussen haakjes verwijzen naar de bijgevoegde plattegrond.)

Omschrijving

Al vanaf 1904 werd ter plaatse geëxperimenteerd met de zuivering van omvangrijke stromen rioolafvalwater in het stroomgebied van de Leij, wat samenhang met de snelle groei van de stad Tilburg als gevolg van de industrialisatie. Die pioniersrol op het gebied van de afvalwaterzuivering heeft de stad lange tijd behouden en het voorgedragen complex getuigt daarvan. In zijn pioniersrol was het complex ook van internationale betekenis.

In 1927 werd de proefopstelling van de Duitse chemicus Dr. Penschuck in gebruik genomen. Omdat deze niet direct bevredigende resultaten opleverde, liet de uitbreiding op zich wachten tot de jaren '30. Pas in 1937 werd de definitieve zuiveringsinrichting in gebruik genomen, naar een ontwerp van Publieke Werken van de gemeente Tilburg in samenwerking met het Rijksinstituut voor Zuivering van Afvalwater.

In latere fasen is het complex uitgebreid. Op dit moment is het nog in bedrijf maar op korte termijn zal het worden gemoderniseerd of verplaatst. De oudste onderdelen worden alleen bij overbelasting ingezet. Enkele jaren geleden zijn drie waardevolle onderdelen gesloopt, te weten: de zandvang van het rioolgemaal (3), het gebouw voor chemische slibverwerking (12) en de dienstwoning (27). Ook de omvangrijke slib- en vloeivelden zijn niet meer herkenbaar.

Waardering

Het complex is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een sociaal-economische en technische ontwikkeling: het is een uitdrukking van een belangrijke fase in de ontwikkeling van de rioolwaterzuivering en het vervulde een pioniersrol. Het is illustratief omdat de functie goed aan de gebouwde objecten is af te lezen en de procesgang inzichtelijk is. Het heeft daarmee een hoge getuigende waarde. Het complex heeft architectuurhistorische waarde vanwege de aanwezige elementen van het Nieuwe Bouwen, de bijzondere samenhang tussen exterieur en interieur en de toepassing van beton. Het complex heeft ensemblewaarde vanwege de situering ten opzichte van de stad Tilburg en het Wilhelminakanaal, de verbondenheid met de ontwikkeling van Tilburg en de wijze waarop het terrein is ingericht. De nog aanwezige oorspronkelijke onderdelen zijn ieder afzonderlijk en in hun onderlinge samenhang nog voldoende herkenbaar en gaaf bewaard gebleven. In nationaal opzicht is het complex bijzonder zeldzaam.

Monumentnummer*: 521060

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 10 mei 2002
Kadaster deel/nr: 13582/14

Complexnummer

521059

Complexnaam

Waterreinigingsinstallatie

Woonplaats*

Tilburg

Gemeente*

Tilburg

Provincie*

Noord-Brabant

Locatiennaam

Tilburg

Locatieomschrijving

Hoevense Kanaaldijk

Kadastrale gemeente*

TILBURG

Sectie*

V

Kad. object*

1150

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

In de uiterste noordwest-hoek van het terrein wordt het rioolwater ingenomen en verzameld in de WATERKELDER, die langs de zijgevel van het RIOOLGEMAAL is gelegen en daarmee een geheel vormt. Het dateert uit 1937 en draagt kenmerken van het Nieuwe Bouwen. Het vervult nog zijn oorspronkelijke functie. De met dit gebouw verbonden zandvang is reeds geamoveerd. Van hieruit wordt het rioolwater naar de moderne zandvang gepompt.

Omschrijving

De waterkelder bevindt zich langs de westelijke gevel van het rioolgemaal en bestaat uit twee grote, zes meter diepe betonnen bakken, die onder het maaiveld zijn gelegen en met elkaar in verbinding staan. De bakken zijn van boven open en hebben een bakstenen rand die boven het maaiveld uitsteekt. Een ijzeren balustrade is op de rand geplaatst. Boven de scheidingswand der bakken is een loopbordes aangebracht, voorzien van een balustrade. Het rioolwater wordt ingenomen via een onder het maaiveld gelegen buis. De waterkelder staat in verbinding met de pompkelder van het gemaal.

Het rioolgemaal heeft een rechthoekig grondplan en is één bouwlaag hoog onder een plat dak. De gevels zijn opgetrokken uit rode machinale baksteen. De daklijst wordt geaccentueerd door windveerpannen. De gevels in de zuidoost-hoek van het gebouwtje lopen uit in de schoorsteen (ter ontluchting van de pompkelder), die iets boven de daklijst uitsteekt. De teakhouten dubbele toegangsdeur bevindt zich in de zuidgevel, rechts van het midden. Links van de deur bevinden zich twee rechtgesloten messing vierruits vensters. In de oostelijke langsgewel zijn vier

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

rechtgesloten messing twintigruits vensters met klappamen aangebracht, in de westelijke langsgevel vier rechtgesloten messing tienruits vensters en in de noordwestelijke gevel vier aaneengeloten messing twintigruits vensters met klappamen. Eén ver uitstekende koperen opvangbak voor regenwater van het dak is tegen de oostgevel aangebracht, en twee tegen de noordgevel.

In het interieur zijn aan beide langsijden vijf dragende gietijzeren kolommen zichtbaar tussen de vensterpartijen die zowel de betonnen liggers van het plafond alsook de transportbanen van de loopkat dragen. De wanden zijn onder de ramen betegeld met gele tegels. De vloer is belegd met rode plavuizen en de plinten bestaan uit zwarte, in de hoek geronde, tegels. Een gietijzeren trap met stalen balustrade voert naar de pompkelder. Op de begane grond staat (klink- en nagelvast) een viertal oorspronkelijke elektrische motoren opgesteld, vervaardigd door Begemann te Helmond in 1936. Rondom de motoren zijn roosters in de vloer aangebracht. In de pompkelder bevinden zich (klink- en nagelvast) zes oorspronkelijke horizontale centrifugaalpompen. De met klinkers bestrate weg naar het rioolgemaal is aan beide zijden beplant met een enkele rij lindenbomen. Deze beplanting zet zich voort langs de noordzijde van de oorspronkelijke toegangsweg, in de richting van de toegangspoort, en bovendien langs de zuidzijde van het pad naar het roosterbouwwerk.

Waardering

Het object is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als uitdrukking van een pioniersfase in de rioolwaterzuivering. Omdat omvang en vormgeving zijn afgestemd op de functie heeft het een hoge illustratieve waarde. Het heeft architectuurhistorische waarde als uitdrukking van het Nieuwe Bouwen, de samenhang tussen exterieur en interieur en vanwege de samenhang met de beplanting. Exterieur en interieur zijn nog gaaf bewaard gebleven. Het is zeldzaam omdat het een van de weinig overgebleven voorbeelden van het type rioolwatergemaal met waterkelder is. De samenhang met de andere voorgedragen objecten maakt de procesgang inzichtelijk.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Industrie

Boerderij(M)

Functie

Nutsbedrijf

Erfbeplanting

Monumentnummer*: 521061

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 10 mei 2002
Kadaster deel/nr: 13582/14

Monumentnaam**

Waterreinigingsinstallatie

Complexnummer

521059

Complexnaam

Waterreinigingsinstallatie

Woonplaats*

Tilburg

Gemeente*

Tilburg

Provincie*

Noord-Brabant

Locatiennaam

Tilburg

Locatieomschrijving

Hoevense Kanaaldijk

Kadastrale gemeente*

TILBURG

Sectie*

V

Kad. object*

1150

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

Het BEZINKBASSIN, dat uit 1936 dateert, is gelegen aan de hoofdverbindingssas van het terrein. Dit bassin dient om het chemisch gebonden en samengevlokte vuil te laten neerslaan. Het wordt anno 1998 nog gebruikt bij overmatige regenval.

Omschrijving

Het bezinkbassin bestaat uit een grote ronde bak met een diameter van 37,50 m, waarvan de wanden zijn opgetrokken uit beton. De betonnen vloer van het bassin loopt naar het midden toe af. Het gat in het midden dient voor de slibafvoer. Daartoe is het bassin voorzien van een mechanische slibuimer van het type Dorr-Oliver (die in 1988 is gereconstrueerd volgens het oorspronkelijke model). Deze bestaat uit een twee-armige stalen constructie met schrapers, die over de bodem beweegt en zo het slib naar het midden werkt. De stalen waterinvoer steekt uit het midden van het bassin omhoog. Een stalen loopbrug (eveneens in 1988 naar oorspronkelijk model gereconstrueerd) verbindt de rand van het bassin met het centrum.

Waardering

Het object is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als uitdrukking van een pioniersfase in de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

rioolwaterzuivering. Het is illustratief omdat de functie goed aan het object is af te lezen en heeft daarmee een hoge getuigende waarde. Het complex heeft architectuurhistorische waarde vanwege de toepassing van beton. Het object is voldoende gaaf bewaard gebleven. De samenhang met de andere voorgedragen objecten maakt de procesgang inzichtelijk.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Industrie

Functie

Nutsbedrijf

Monumentnummer*: 521062

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 10 mei 2002
Kadaster deel/nr: 13582/14

Monumentnaam**

Waterreinigingsinstallatie

Complexnummer

521059

Complexnaam

Waterreinigingsinstallatie

Woonplaats*

Tilburg

Gemeente*

Tilburg

Provincie*

Noord-Brabant

Locatiennaam

Tilburg

Locatieomschrijving

Hoevense Kanaaldijk

Kadastrale gemeente*

TILBURG

Sectie*

V

Kad. object*

1150

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

De NABEZINKBAK, die is gelegen naast de beluchtingstank maakt eveneens deel uit van de proefopstelling van 1927 en diende om het slib van het beluchte water te laten bezinken. Hij wordt anno 1998 alleen nog gebruikt bij overmatige regenval.

Omschrijving

De nabezinkbak van het Dortmund-type bestaat uit een open, zeven meter diepe betonnen bak, die is opgedeeld in vier verdiepte en taps toelopende slibputten. Uit het centrum van de bak steekt een betonnen verdeelpunt omhoog, dat het inkomende water over de vier slibputten verdeelt. Vanaf de westzijde loopt een loopbrug, voorzien van een ijzeren balustrade, naar het centrum. Uit de vier slibputten steekt een betonnen inlaat omhoog, die ieder door twee betonnen dwarsspanten met de buitenwand zijn verbonden. Aan de binnenwand van de nabezinkbak is een overstortgoot aangebracht voor de afvoer van het gezuiverde water. Buiten de bak en onder het plaveisel ligt de afvoergoot voor het neergeslagen slib, dat door buisleidingen onderuit de verdiepte putten en onder druk van het water wordt afgevoerd. Een deel van het afgevoerde slib wordt terug geschept in de beluchtingstank.

Waardering

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het object is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als uiting van een pioniersfase in de rioolwaterzuivering. Hij is illustratief omdat de functie goed aan het object is af te lezen en heeft daarmee een hoge getuigende waarde. Het object heeft architectuurhistorische waarde vanwege de toepassing van beton. Het object is gaaf en herkenbaar bewaard gebleven. Het object is bijzonder zeldzaam. De samenhang met de andere voorgedragen objecten maakt de procesgang inzichtelijk.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Industrie

Functie

Nutsbedrijf

Monumentnummer*: 521063

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 10 mei 2002
Kadaster deel/nr: 13582/14

Monumentnaam**

Waterreinigingsinstallatie

Complexnummer

521059

Complexnaam

Waterreinigingsinstallatie

Woonplaats*

Tilburg

Gemeente*

Tilburg

Provincie*

Noord-Brabant

Locatiennaam

Tilburg

Locatieomschrijving

Hoevense Kanaaldijk

Kadastrale gemeente*

TILBURG

Sectie*

V

Kad. object*

1150

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

Het gebouwtje met POMP- EN LABORATORIUMRUIMTE uit 1937 met elementen van het Nieuwe Bouwen bevindt zich langs de hoofdverbindingssas van het terrein, ten oosten van het bezinkbassin en staat haaks op de vetvanger. Het diende een tweeledig doel, namelijk het verpompen van het water uit de vetvanger naar de (inmiddels geamoveerde) meetgoot om chemische proeven te nemen.

Omschrijving

Het eenlaagse gebouwtje onder plat dak heeft een rechthoekig grondplan. Het is opgetrokken uit machinale baksteen. Het wordt in twee ongelijke delen verdeeld door een ruime onderdoorgang. De toegangsdeuren tot beide ruimten bevinden zich aan de binnenzijde van de onderdoorgang. Het linker en kleinste gedeelte omvat de pompruimte en het rechter gedeelte de laboratoriumruimte. In het linker gedeelte van de voorgevel is een rechtgesloten venster met ijzeren roedenraam met klapraam aangebracht. In het rechter gedeelte zijn twee rechtgesloten vensters met ijzeren roedenramen met klapraam aangebracht. In de westelijke gevel is een rechtgesloten venster met ijzeren roedenraam aangebracht. In het laboratoriumgedeelte van de noordgevel zijn twee rechtgesloten vensters met ijzeren roedenramen met klapraam aangebracht. Evenals in het rioolgemaal het

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

geval is, zijn de wanden van de pompruimte betegeld (evenwel hier met witte muurtegels), is de vloer belegd met rode plavuizen en bestaan de plinten uit zwarte, in de hoek geronde tegels. Hier staat de elektrische motor opgesteld, die is verbonden met de centrifugaalpomp in de lage kelderruimte. Het keldergat is omhekt door een ijzeren balustrade. De laboratoriumruimte is op eenzelfde wijze betegeld als de pompruimte.

Waardering.

Het object is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als uitdrukking van een pioniersfase in de rioolwaterzuivering. Het heeft architectuurhistorische waarde als uitdrukking van het Nieuwe Bouwen. Exterieur en interieur zijn nog gaaf en herkenbaar bewaard gebleven. De samenhang met de andere voorgedragen objecten maakt de procesgang inzichtelijk.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Industrie

Functie

Nutsbedrijf

Monumentnummer*: 521064

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 10 mei 2002
Kadaster deel/nr: 13582/14

Monumentnaam**

Waterreinigingsinstallatie

Complexnummer

521059

Complexnaam

Waterreinigingsinstallatie

Woonplaats*

Tilburg

Gemeente*

Tilburg

Provincie*

Noord-Brabant

Locatiennaam

Tilburg

Locatieomschrijving

Hoevense Kanaaldijk

Kadastrale gemeente*

TILBURG

Sectie*

V

Kad. object*

1150

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

Het gebouw voor de eigen WATERVOORZIENING uit 1937 met elementen van het Nieuwe Bouwen bevindt zich langs de hoofdverbindingssas van het terrein en ten zuidwesten van het bezinkbassin. Het diende om de grondwaterpompen onder te brengen.

Omschrijving

Het tweelaagse gebouwtje, dat is opgetrokken uit machinale baksteen, is gebouwd op rechthoekig grondplan onder plat dak in een bouwwijze die is afgeleid van het rioolgemaal. De daklijst wordt geaccentueerd door windveerpannen. De gevels in de zuidwesthoek lopen uit in de schoorsteen, die iets boven de daklijst uitsteekt. De achterzijde kent een eenlaagse aanbouw onder ver uitstekend plat dak. In de voorgevel op de begane grond is een niet oorspronkelijk venster aangebracht. De toegangsdeur bevindt zich in de westgevel van de aanbouw. In de achtergevel van de aanbouw zijn twee verhoogde rechtgesloten venster met enkele ramen aangebracht. Langs dezelfde achtergevel loopt een ijzeren trap omhoog die toegang geeft tot het dak, vanwaar de enkele toegangsdeur op de verdieping kan worden bereikt.

Waardering

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het object is van algemeen belang. Het heeft architectuurhistorische waarde als uitdrukking van het Nieuwe Bouwen. Het heeft ensemblewaarden vanwege de samenhang met de overige objecten en de beplanting. Het object is nog voldoende gaaf bewaard gebleven.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Industrie

Functie

Nutsbedrijf

Monumentnummer*: 526121

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 10 mei 2002
Kadaster deel/nr: 13582/14

Complexnummer

521059

Complexnaam

Waterreinigingsinstallatie

Woonplaats*

Tilburg

Gemeente*

Tilburg

Provincie*

Noord-Brabant

Locatiennaam

Tilburg

Locatieomschrijving

By Hoevense Kanaaldijk

Kadastrale gemeente*

TILBURG

Sectie*

V

Kad. object*

1150

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

Het VOORBELUCHTINGSBASSIN annex de VETVANGER uit 1937 bevindt zich tenoosten van het bezinkbassin. Het door het rioolgemaal opgepompte water (dat tegenwoordig vervolgens door de zandvang gaat) wordt hierin blootgesteld aan de lucht, zodat oxidatie kan plaatsvinden en werd vervolgens ontdaan van het vet dat kwam bovendrijven. De laatste bewerking vindt nu niet meer plaats. Het wordt nu alleen nog gebruikt bij overmatige regenval. Van hier gaat het water naar het bezinkbassin.

Omschrijving

Het voorbeluchttingsbassin met de vetvanger bestaat uit een tweetal grote open betonnen bakken op rechthoekig grondplan, die haaks op elkaar staan. Zij zijn boven het maaiveld opgesteld.

De waterinvoer bevindt zich aan de bovenzijde van het voorbeluchttingsbassin en loopt uit in een verhoogd betonnen plateautje, waardoor bij instroom van water cascaderwerking optreedt. De vetvanger is iets lager en haaks op het voorbeluchttingsbassin gelegen. Aan de open bovenzijde zijn betonnen dwarspanten aangebracht. De installatie om het vet af te scheppen is reeds geamoveerd.

In de oksel van beide bakken bevindt zich een betonnen klokkast, waarin zich een klok bevindt die diende om de uitstroom naar de (inmiddels geamoveerde) meetgoot te meten.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Waardering

Het object is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als uitdrukking van een pioniersfase in de rioolwaterzuivering. Het is illustratief omdat de functie goed aan de gebouwde objecten is af te lezen en heeft daarmee een hoge getuigende waarde. Het object is nog voldoende herkenbaar en gaaf bewaard gebleven. Het is zeldzaam als voorbeeld van het type voorbeluchtingstank met vetvanger. De samenhang met de andere voorgedragen objecten maakt de procesgang inzichtelijk.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Industrie

Functie

Nutsbedrijf

Monumentnummer*: 526123

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 10 mei 2002
Kadaster deel/nr: 13582/14

Monumentnaam**

Waterreinigingsinstallatie

Complexnummer

521059

Complexnaam

Waterreinigingsinstallatie

Woonplaats*

Tilburg

Gemeente*

Tilburg

Provincie*

Noord-Brabant

Locatiennaam

Tilburg

Locatieomschrijving

BY Hoevense Kanaaldijk

Kadastrale gemeente*

TILBURG

Sectie*

V

Kad. object*

1150

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

De BELUCHTINGSTANK bevindt zich langs de hoofdverbindingssas en ten zuiden van het bezinkbassin. Hij is onderdeel van de proefopstelling van Dr. Penschuck uit 1927. Hij wordt anno 1998 alleen nog gebruikt bij overmatige regenval.

Omschrijving

De beluchtingstank bestaat uit een grote, open betonnen bak op rechthoekig grondplan die zeven meter diep is en net boven het maaiveld uitsteekt. De bak wordt in twee gelijke helften gedeeld door een langswand. Boven de scheidingswand is een betonnen loopbrug aangebracht met stalen balustrade. Aan beide zijden van de scheidingswand en net onder de loopbrug zijn Kessener-borstels aangebracht, bestaande uit stalen kammen, die al draaiende zorgen voor de beluchting van het ingebrachte water. Het water wordt afgevoerd via de overstortrand en een afvoergoot aan de binnenzijde van de tankwand. Tegen de scheidingswand, aan de oostelijke zijde van de tank is een ronddraaiende metalen trommel aangebracht, die een scheprad bevat en dient voor het inbrengen van kleine hoeveelheden actief slib uit de nabezinkbak, ten behoeve van de bacteriologische reiniging.

Waardering

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het object is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als uitdrukking van een pioniersfase in de rioolwaterzuivering. Het is illustratief omdat de functie goed aan het object is af te lezen en heeft daarmee een hoge getuigende waarde. Het complex heeft architectuurhistorische waarde vanwege de toepassing van beton. Het object is gaaf en herkenbaar bewaard gebleven. Het object is bijzonder zeldzaam. De samenhang met de andere voorgedragen objecten maakt de procesgang inzichtelijk.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Industrie

Functie

Nutsbedrijf

Monumentnummer*: 526124

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 10 mei 2002
Kadaster deel/nr: 13582/14

Monumentnaam**

Waterreinigingsinstallatie

Complexnummer

521059

Complexnaam

Waterreinigingsinstallatie

Woonplaats*

Tilburg

Gemeente*

Tilburg

Provincie*

Noord-Brabant

Locatiennaam

Tilburg

Locatieomschrijving

BY Hoevense Kanaaldijk

Kadastrale gemeente*

TILBURG

Sectie*

V

Kad. object*

1150

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

Het SLIBGEMAAL uit 1937 bevindt zich langs de hoofdverbinding van het terrein en ten oosten van het bezinkbassin. Het diende om het slib uit de nabezinkbak naar het (inmiddels gesloopte) gebouw voor de chemische slibverwerking te pompen.

Omschrijving

Het slibgemaal is een eenlaags gebouwtje op rechthoekig grondplan, opgetrokken uit machinale baksteen onder zadeldak, dat is gedekt met verbeterde Hollandse pannen. De enkele toegangsdeur bevindt zich in de westgevel. Op de zolderverdieping is een klein venster met enkel rechtgesloten raam aangebracht. In de zuidgevel bevinden zich drie rechtgesloten vensters met enkele ramen. Tegen de noordgevel is in later tijd een aanbouw geplaatst. De daklijst in de noord- en zuidgevel bestaat uit een brede uitstekende bakgoot. De oorspronkelijke pompen zijn uit het interieur verwijderd.

Waardering

Het object is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als uitdrukking van een pioniersfase in de rioolwaterzuivering. Het is voldoende gaaf bewaard gebleven. De samenhang met de andere voorgedragen objecten

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

maakt de procesgang inzichtelijk.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Industrie

Functie

Nutsbedrijf

Monumentnummer*: 526125

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 10 mei 2002
Kadaster deel/nr: 13582/14

Monumentnaam**

Waterreinigingsinstallatie

Complexnummer

521059

Complexnaam

Waterreinigingsinstallatie

Woonplaats*

Tilburg

Gemeente*

Tilburg

Provincie*

Noord-Brabant

Locatiennaam

Tilburg

Locatieomschrijving

BY Hoevense Kanaaldijk

Kadastrale gemeente*

TILBURG

Sectie*

V

Kad. object*

1150

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

Het TRANSFORMATORHUISJE met elementen van het Nieuwe Bouwen van omstreeks 1937 bevindt zich aan de westzijde van het terrein, langs de Hoevense Kanaaldijk.

Omschrijving

Het transformatorhuisje is op vierkant grondplan gebouwd en opgetrokken uit machinale baksteen. Het licht hellende schilddak is belegd met koperplaat. Een luchtkoker onder licht hellend schilddak belegd met koperplaat steekt uit het midden omhoog. De dakrand bestaat uit een ver uitstekende bakgoot. In de zuidgevel is een enkele deur aangebracht en in de oostgevel een tweetal verhoogde rechtgesloten vensters met geblindeerde ramen. De raamorpels zijn van hardsteen.

Waardering

Het transformatorhuisje is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van het type transformatorgebouw. Het heeft architectuurhistorische waarde als uitdrukking van het Nieuwe Bouwen. Het is nog gaaf en herkenbaar bewaard gebleven en qua bouwstijl vormt het een eenheid met de andere voorgedragen objecten.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Industrie

Functie

Nutsbedrijf